

reportage

'Ik houd van schapen die zichzelf redden'

Dirco te Voortwis heeft een groot bedrijf met schapen, vleesvee, varkens en tuinbouw. Hij heeft dus weinig tijd. Daarom houdt hij een Frans schapenras waarnaar hij amper hoeft om te kijken. Het past ook mooi in de extensieve en natuurlijke manier van werken op dit bedrijf.

TEKST: JACQUES ENGELEN, FOTO'S: HENK RISWICK

JOËLLE EN DIRCO TE VOORTWIS

WOONPLAATS: BAAMBRUGGE (UTRECHT)

BEDRIJF: 75 HA, WAARVAN 10 HA TARWE VOOR EIGEN DIERVOER. DE REST IS GRASLAND MET HOGE NATUURWAARDES. 140 SCHAPEN, 260 GASCONNE VLEESRUNDEREN, 10 GASCONNE ZEUGEN EN 100 MESTVARKENS, OOK WAT GASCONNE KIPPEN. EEN HA FIJNE GROENTETEELT. BEDRIJF BIEDT WERKVER-SCHAFFING AAN 14 MENSEN MET ACHTERSTAND OP DE ARBEIDSMARKT.

van landbouwproducten en probeert zich te onderscheiden met authentieke smaak.

De boerderij van Te Voortwis heet ook Lindenhoff. Ooit waren beide bedrijven in handen van zijn vader. Op de boerderij in Baambrugge is nog steeds een grote boerderijwinkel waar het af en aan loopt met klanten. Te Voortwis: "Het is hier een open boerderij. Klanten kunnen rondkijken. We hebben niets te verbergen. We zien onszelf als ambassadeurs van authentieke smaak. We voelen ons verantwoordelijk voor grond, dieren en mensen. Daarom gebruiken we geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Het draait hier niet alleen om het rendement." Op de boerderij lopen niet alleen schapen. Het bedrijf kent ook 260 Gasconne vleesrunderen, tien Gasconne zeugen en honderd vleesvarkens, wat Gasconne kippen en een hectare fijne groenteteelt. Te Voortwis' vrouw Joëlle doet de administratie en helpt op het erf. Daarnaast hebben veertien mensen als arbeidsproject werk op het bedrijf. "Ze hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt", zegt Te Voortwis. Drie begeleiders sturen ze aan.

Ooien lammeren buiten af en gaan daarna niet in kraamhokjes. De natuur doet haar werk hier.

Jarenlang had Dirco te Voortwis Hollandse schapen. Een soort boeren-Textelaar. Hij stak er veel tijd in en verdiende er weinig aan. Nu houdt hij een Frans schapenras dat zichzelf prima redt. "Ik verdien er nog steeds niet veel aan, maar bespaar heel veel tijd." In feite is dit de belangrijkste reden voor Te Voortwis om een jaar of vijf geleden zijn oude schapen op te ruimen en over te stappen op de Tarasconnaise, een sober maar toch groot schapenras uit de Franse Pyreneeën. Te Voorwis: "Het vlees ervan staat als Agneau des Pyrénées in Frankrijk goed bekend."

Dat laatste is belangrijk. Te Voortwis levert zijn lammeren jaar rond als zuiglam aan Lindenhoff, het bedrijf dat door zijn twee broers wordt gerund. Lindenhoff is verwerker en leverancier

BOVEN DE BOOMGRENS

Veel Frans vee dus. Dat komt doordat de ouders van Te Voortwis in het verleden ook een boerderij in Frankrijk hebben gehad. Daar hielden ze Gasconne runderen. "Mijn vader wilde vlees met garantie verkopen", verklaart Te Voortwis. Zelf zag hij er de Tarasconnaise schapen. "Die leven boven de boomgrens in de Pyreneeën en redden zichzelf. Ik had te weinig tijd om steeds achter mijn schapen aan te lopen. Bij deze dieren is dat niet nodig. Vroeger moesten we twee keer per dag schapen tellen. Ik tel ze nu af en toe. De dieren zijn zeer sober, ze hebben weinig nodig. Dat is ook een kostenaspect. Ik geef geen biks aan de ooien. Ze lammeren gewoon in de groep af en ik hoef ze daarna niet in hokjes te zetten." Te Voortwis zegt te

>>

reportage

Kenmerkend voor dit bedrijf: bomen in de vleesveestal. Welke veehouder doet zo iets? De bomen geven de koeien schaduw. Volgens Te Voortwis zijn koeien van oorsprong bosdieren.

genieten van de zelfredzaamheid van dit Franse ras. "Het liefst maak ik mezelf overbodig. Het is zo mooi om te zien dat de lammeren zonder hulp worden geboren."

Maar hoe zit het met de vleeskwiteit? Zijn broers zetten juist zo sterk in op kwaliteit. "Deze lammeren zijn een erg mooi product, zeker als zuiglam. Ik denk dat ik gemiddeld tien euro per lam onder de prijs van de Texelaar zit bij hetzelfde gewicht. De Texelaar heeft een betere vlees-beenverhouding."

NATUUR GAAT HAAR GANG

Elk lam gaat als zuiglam weg, recht onder de ooi vandaan. Te Voortwis levert het hele jaar door. Een van de grote voordelen van de Tarasconnaise is de jaarrond bronst. Nog sterker: drie weken na het aflammeren laat een ooi zich vaak alweer dekken. Daardoor kunnen de ooiën dus twee keer per jaar aflammeren. "Voor mij hoeft dat niet", vertelt Te Voortwis. "Minimaal een keer per jaar wel. De natuur gaat grotendeels haar gang." De rammen lopen dan ook het hele jaar bij de ooiën.

Grofweg heeft Te Voortwis drie koppels: één die recent heeft afgelammerd, één die onlangs is gespeend en één die op punt van aflammeren staat. Scherp is de scheiding niet. Er zijn ooiën die heel snel na spenen alweer gaan aflammeren. Te Voortwis schuift daarom geregeld dieren heen en weer. Wel probeert hij rond november een groot aantal ooiën te laten aflammeren. Hij kan dan in het voorjaar veel zuiglammeren leveren als daarnaar vraag is. Van de groep die in de zomer aflammert, houdt hij zelf wat ootjes aan voor vervanging. Uit de bakermat Frankrijk laat hij af en toe nieuwe rammen komen. Voorlopig is dat nog niet vaak nodig. Zijn eerste ooiën kwamen van verschillende bedrijven en de vijf rammen waarmee hij startte, kwamen van vijf fokkers.

NIET VER RIJDEN

De afzet gaat het hele jaar door, met pieken rond kerst en Pasen. Te Voortwis selecteert zelf de slachtrijpe dieren uit het koppel en brengt ze naar het slachthuis. "Dat is een paar honderd meter verderop. Een groot voordeel, want als ik ver moet rijden voor drie of zes lammeren, kost het te veel tijd." De lammeren wegen rond de dertig kilo levend. "Dan zit er een mooie rug in. Naar zulke goede lammeren is altijd vraag. <<

Dirco te Voortwis met vrouw en zontje tussen een van de schapenkoppels. De dieren zijn van het Franse ras Tarasconnaise, een zelfredzaam schapenras uit de Pyreneeën.

De winkel op de boerderij. Die is van Lindenhoff, een verwerkings- en distributiebedrijf van Dirco te Voortwis' broers. Dirco levert lammeren aan dit bedrijf.

Productiegegevens

Aantal ooiën gemiddeld per jaar aanwezig:	150
Totaal aantal worpen per jaar:	Gemiddeld drie keer in twee jaar. Sommige ooiën lammeren twee keer per jaar
Gemiddeld worpgrootte:	1,2
Aantal ooilammeren voor vervanging:	30
Aantal afgeleverde lammeren per jaar:	1,8 per jaar per ooi
Gemiddelde leeftijd afgeleverde lammeren:	3,5 tot 5 maanden
Gemiddeld gewicht afgeleverde lammeren:	30 kilo levend
Gemiddelde opbrengstprijis afgeleverde lammeren:	110 euro*

* in 2012. Vorig jaar was dat minder.